

Кредит-Рейтинг

а/с 921, Київ, 01024, Україна
тел/факс: +380 (44) 490 2550, 490 2554
e-mail: office@credit-rating.com.ua
<http://www.credit-rating.com.ua>

**Рейтинговий звіт KNSA–14-c-short
(оновлення)**

Одержувач рейтингу:	м. Харків
Тип рейтингу:	кредитний рейтинг позичальника
Кредитний рейтинг:	uaA
Прогноз рейтингу:	стабільний
Дата визначення:	03.12.2004 р.
Дата оновлення:	22.05.2007 р.
Результат оновлення:	підтвердження

Наданий в результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг позичальника визначено за Національною шкалою кредитних рейтингів, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна шкала кредитних рейтингів дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Висновок рейтингового агентства щодо кредитного рейтингу позичальника

Кредитний рейтинг позичальника базується на результатах аналізу економічних та фінансових показників, даних щодо демографічної ситуації, стану ринку праці, інформації відносно боргових зобов'язань міста, наявної в розпорядженні комунальної власності та перспективних планах на майбутнє.

Кредитний рейтинг базується на інформації, наданій виконавчим комітетом Харківської міської ради, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Рівень кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства.

Історія кредитного рейтингу

Дата	03.12.2004 року	21.10.2005 року	29.12.2005 року	08.06.2006 року	07.12.2006 року	22.05.2007 року
Рівень рейтингу	uaA	uaA	uaA	uaA	uaA	uaA
Прогноз	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний

Рейтинг позичальника "uaA" відображає **ВИСОКУ СПРОМОЖНІСТЬ** позичальника виконати в умовах українського фінансового ринку свої боргові зобов'язання, хоча такий позичальник більше чутливий до впливу несприятливих змін у комерційних, фінансових та економічних умовах, ніж позичальники з рейтингами "uaAAA" і "uaAA".

Прогноз «стабільний» вказує на відсутність на поточний момент передумов для зміни рейтингу протягом року.

Рівень кредитного рейтингу м. Харкова підтримується:

- зростанням основних показників економічного розвитку міста протягом 2006 року, порівняно з 2005 роком: обсягів реалізації промислової продукції – на 19,4%, обсягів інвестиції в основний капітал – на 49,1%, обсягів введеного в експлуатацію житла – на 23,0%, обсягу прямих іноземних інвестицій – у 2,1 рази, обсягу зовнішньоторговельного товарообороту – на 14,3%, обсягу роздрібного товарообігу на 32,7%;
- зниженням впродовж 2006 року рівня офіційного зареєстрованого безробіття на 0,1 в. п. – до 0,7%, що у 3,9 рази менше за рівень зареєстрованого безробіття в країні, збільшенням середньооблікової чисельності працюючих та зростанням рівня середньомісячної заробітної плати, порівняно із 2005 роком;
- зростанням обсягу фактичного виконання доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів на 19,1%, порівняно із попереднім бюджетним періодом.

Рівень кредитного рейтингу м. Харкова обмежується:

- невиконанням у 2006 році планових показників бюджету міста за закріпленими доходами внаслідок невиконання плану за надходженням податку з доходів фізичних осіб, питома вага якого в обсязі доходної частини загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів становить 67,5% в аналізованому періоді;
- підвищенням залежності консолідованого бюджету міста від залучення короткотермінових позичок (за рахунок єдиного казначейського рахунку) на покриття тимчасових касових розривів, а саме: протягом 2006 року районними в місті бюджетами було залучено позичок в обсязі, що становить 34,5% фактичного обсягу доходної частини загального фонду у відповідному періоді;
- нижчим на 1,4% за середній по країні рівнем середньої заробітної плати, та зростанням заборгованості з її виплати протягом 2006 року у 2,7 рази – до 25,4 млн. гривень;
- нижчим за середній по країні рівнем окремих показників економічного розвитку міста у розрахунку на 1 мешканця за результатами 2006 року: обсягу реалізації промислової продукції, обсягу зовнішньоторговельного обороту, обсягу введеного в експлуатацію житла;
- високим рівнем зношеності основних засобів, в тому числі інженерних мереж та необхідністю значних капітальних вкладень у відновлення житлово-комунальної інфраструктури міста, а також зростанням обсягу заборгованості населення за житлово-комунальні послуги протягом 2006 року на 29,3%.

Резюме

Соціальна сфера та економіка міста

Цей аналітичний звіт розкриває основні зрушення, що відбувалися протягом 2006 року в соціально-економічній сфері та у сфері місцевих фінансів м. Харкова, та оцінку (через процедуру оновлення рейтингу) їхнього впливу на спроможність Харківської міської ради виконувати свої боргові зобов'язання.

Деякі кількісні дані, які аналізуються у звіті, наведено після відповідного заокруглення. У зв'язку з цим значення одних і тих же показників, які наводяться у звіті більше одного разу, можуть не збігатися, а підсумкові значення окремих показників можуть не відповідати арифметичній сумі їх складових.

Таблиця 1 Основні показники соціально-економічного розвитку м. Харків за 2004 - 2006 рр.

Назва показника	2004 рік	2005 рік	2006 рік	Темп зростання у 2006 році до 2005 року, %
Чисельність наявного населення, тис. осіб (станом на кінець звітного періоду), тис. осіб	1 464,7	1 463,2	1 461,2	99,9
Рівень зареєстрованого безробіття, %	1,0	0,8	0,7	90,0
Середньомісячна заробітна плата, грн.	610,9	802,9	1 026,8	127,9
Заборгованість з виплати заробітної плати, млн. грн. (станом на кінець звітного періоду)	14,6	9,4	25,4	270,2
Обсяг реалізації продукції у відпускних цінах, млн. грн.	н/д	11 004,4	13 135,2	119,4
Темпи зростання обсягів промислового виробництва у порівняних цінах, %	119,7	114,2	103,6	90,7
Інвестиції в основний капітал, млн. грн.	3 032,8	2 907,1	4 333,5	149,1
Прямі іноземні інвестиції, млн. доларів США (станом на кінець звітного періоду)	н/д	371,8	791,0	212,7
Обсяг експорту товарів, млн. доларів США	564,6	640,4	716,2	111,8
Обсяг імпорту товарів, млн. доларів США	682,6	1 079,2	1 249,6	115,8
Зовнішньоторговельний товарооборот, млн. доларів США	1 247,2	1 719,6	1 965,8	114,3
Введено в експлуатацію житла, тис. кв. м	135,0	191,4	235,4	123,0
Обсяг роздрібного товарообігу, млн. грн.	4 050,0	5 948,3	7 892,6	132,7

Джерело: Виконавчий комітет Харківської міської ради

Демографія, трудові ресурси та заробітна плата

Чисельність наявного населення міста Харкова станом на 01.01.2007 р. дорівнювала 1 461,2 тис. осіб та зменшилась на 2,0 тис. осіб протягом 2006 року виключно через природне скорочення (-7,0 тис. осіб у 2006 році). Крім того, протягом аналізованого періоду відбувається скорочення темпів позитивного механічного приросту населення, показник якого не покриває негативне сальдо природного приросту населення.

Ситуація на ринку праці міста у 2006 році характеризується низьким рівнем зареєстрованого безробіття, який в 4 рази менший за рівень зареєстрованого безробіття в країні, збільшенням чисельності зайнятих в усіх сферах економічної діяльності міста

Харкова (без урахування малого бізнесу) та зростанням рівня середньомісячної заробітної плати, яка є нижчою за середній показник по країні. Протягом 2006 року заборгованість підприємств міста за заробітною платою збільшилась у 2,7 рази, до 25,4 млн. гривень, а станом на 01.04.2007 р. цей показник становив 37,2 млн. гривень.

Зміни у структурі зайнятості населення м. Харкова за видами економічної діяльності протягом 2006 року характеризуються зменшенням чисельності працюючих, та, відповідно, питомої ваги зайнятих у промисловості та транспорті (бюджетоформуючих галузях) за одночасним збільшенням питомої ваги зайнятих у сфері оптової та роздрібної торгівлі та операціях з нерухомістю.

Промисловий комплекс міста

Провідною галуззю економіки м. Харкова у 2006 році залишається промисловість, в якій зайнято майже 31,0% загальної чисельності зайнятого населення міста, що зумовило важливе місце промисловості, як у формуванні та розвитку ринку праці, так і у наповненні бюджетів усіх рівнів шляхом сплати податкових платежів. За результатами 2006 року темпи зростання промислового виробництва у м. Харкові становили 103,6% та були забезпечені, передусім, позитивною динамікою виробництва підприємств харчової промисловості, виробництва та розподілення електроенергії, газу та води, а також целюлозно-паперової промисловості. Питома вага цих галузей у загальному обсязі реалізованої промислової продукції становила 20,6%, 18,6% та 5,8%, відповідно.

Машинобудівний комплекс міста, продовжує займати найбільшу питому за обсягами реалізації промислової продукції, хоча, внаслідок скорочення обсягів промислового виробництва окремих підприємств галузі, цей показник зменшився з 31,5% у 2005 році до 29,5% в аналізованому періоді. Обсяги промислової продукції, виробленої підприємства машинобудування у м. Харкові у 2006 році зменшилися на 5,1%, порівняно із попереднім періодом.

Промисловими підприємствами міста Харкова протягом 2006 року було реалізовано продукції у відпускних цінах на суму 13 135,2 млн. гривень, що у розрахунку на одного мешканця становить 8 989,3 гривень, або 91,1% від середнього рівня по країні.

Транспорт

Протягом 2006 року робота транспортного комплексу міста характеризується незначним збільшенням, проти відповідного періоду 2005 року, обсягу пасажирських перевезень (на 0,5%). Як і у попередні періоди, найбільшу питому вагу у структурі пасажирських перевезень м. Харкова займає громадський транспорт, зокрема, електротранспорт та метрополітен, питома вага яких становить, відповідно, 41,8% та 45,4%.

Зважаючи на те, що переважна кількість пасажирів перевозиться електротранспортом та враховуючи високий рівень зношеності його рухомого складу, у 2006 році у м. Харків розпочалося комплексне оновлення рухомого складу шляхом придбання ХКП «Міськелектротранс» за договором фінансового лізингу на термін 5 років 90 односекційних тролейбусів та 10 односекційних трамвайних вагонів.

Інвестиційна активність

Протягом аналізованого періоду відбувається значний ріст капіталовкладень в економіку міста, а саме обсяг інвестицій в основний капітал, освоєний підприємствами м. Харкова у 2006 році збільшився, порівняно з відповідним показником у 2005 році, на 49,1% та складає 4 333,5 млн. гривень, що у розрахунку на 1 мешканця становить 110,4% середнього показника по країні в цілому.

Про зростання інвестиційної активності у м. Харкові свідчить, також, збільшення у 2006 році на 51,2% обсягів виконаних будівельних робіт, у тому числі житлового будівництва. Протягом 2006 року за рахунок усіх джерел фінансування в м. Харкові в експлуатацію введено 235,4 тис. кв. м житла (на 23,0% більше, ніж у 2005 році), хоча у розрахунку на 1 000 осіб наявного населення цей показник залишається нижчим за середній по країні.

Іноземні інвестиції

З початку процесу інвестування в економіку міста було залучено 791,0 млн. доларів США прямих іноземних інвестицій, що в розрахунку на одного мешканця на 19,1% більше за середній показник по країні. При цьому, обсяг залучених коштів іноземних інвесторів протягом 2006 року збільшився у 2,1 рази.

Найбільша питома вага за обсягами вкладень капіталу за період здійснення інвестиційної діяльності припадає на Францію, що пов'язано з збільшенням у 2006 році обсягу іноземного капіталу, залученого у фінансову сферу. На сьогодні найбільш привабливими для іноземного інвестування у м. Харкові є фінансова діяльність, харчова промисловість, целюлозно-паперова промисловість, та сільське господарство.

Зовнішньоекономічна діяльність

Основою зовнішньої торгівлі м. Харкова є торгівля товарами. У 2006 році відбувається зростання обсягів зовнішньоторговельного обороту міста на 14,3%, проти відповідного показника за результатами 2005 року, до 1 965,8 млн. доларів США, що у розрахунку на 1 мешканця на 24,8% менше за середній показник по країні. Протягом 2002-2006 рр. постійне зростання обсягу зовнішньоторговельного товарообороту забезпечувалось, передусім, високими темпами зростання імпортової складової, внаслідок чого сальдо зовнішньоторговельного товарообороту у 2006 році має від'ємне значення.

Основною країною-партнером у зовнішньоторговельних операціях м. Харкова залишається Російська Федерація. У товарній структурі експорту найбільшу питому вагу мають поставки промислового устаткування, електричних машин та устаткування та засобів наземного транспорту. Товарна структура імпорту товарів представлена, передусім, промисловим устаткуванням та засобами наземного транспорту.

Споживчий ринок

Зростання попиту на споживчі товари у м. Харкові забезпечується збільшенням доходів населення, хоча темпи росту номінальної заробітної плати у 2006 році нижчі, за відповідний показник по країні в цілому, збереженням низького рівня зареєстрованого безробіття, а також підвищенням вимог покупця до торговельної мережі, яке відображується збільшенням питомої ваги організованих місць торгівлі, зокрема, великих супермаркетів. Завдяки цим чинникам обсяг роздрібного товарообороту торгової мережі м. Харкова у 2006 році збільшився, проти відповідного показника у 2005 році, на 25,9% та становив 7,9 млрд. гривень, що у розрахунку на 1 мешканця у 2,0 рази вище за відповідний середній показник по країні.

Порівняно з 2005 роком, розшилась на 47 одиниць мережа підприємств торгівлі, підприємств побутового обслуговування – на 255 одиниць. Протягом аналізованого періоду до міського бюджету за рахунок видачі дозволів на право розміщення об'єктів торгівлі та ресторанного господарства, видачі і продовження ордерів на дрібно-роздрібну мережу, видачі дозволів на виставкові заходи та від ринкового збору надійшло 28,0 млн. гривень, що на 1,3 % більше, ніж у 2005 році.

Житлове та комунальне господарство міста

Основними проблемами, пов'язаними з функціонуванням житлово-комунального господарства у м. Харкові у 2006 році залишаються: велика питома вага житлового фонду, який було введено в експлуатацію в 60-80 роках та потребує ремонту, зношеність комунальних мереж міста, та необхідність забезпечення беззбиткового функціонування підприємств, що забезпечують життєдіяльність міста шляхом впровадження тарифів, які на 100% відшкодуватимуть витрати з надання житлово-комунальних послуг.

Протягом 2006 року з метою поліпшення фінансового стану житлово-комунального господарства міста були переглянуті тарифи на послуги житлово-комунальних підприємств, хоча рівень відшкодування витрат з утримання будинків, споруд та прибудинкових територій залишається низьким. Підвищення у 2006 році тарифів на теплопостачання, гаряче та холодне водопостачання, та заплановане введення у 2007 році економічно-обґрунтованих тарифів на водовідведення надаватиме можливість комунальним підприємствам міста покривати витрати, пов'язані з виробництвом та наданням зазначених послуг. Проте значні темпи зростання плати за теплопостачання та гаряче водопостачання призвели до низького рівня оплати населенням спожитих послуг у IV кварталі 2006 року, тобто до зростання обсягу новоутворених боргів.

Загалом, протягом 2006 року загальний рівень заборгованості населення за житлово-комунальні послуги збільшився з 191,1 млн. гривень станом на 01.01.2006 р. до 247,0 млн. гривень станом на 01.01.2007 р., з яких більше 76,0% – борги за опалення та гаряче водопостачання.

У 2006 році було продовжено реалізацію міської «Програми реформування житлово-комунального господарства на 2003-2010 рр.», у рамках якої було створено КП «Жилкомсервіс» для забезпечення єдиного розрахункового центру за житлово-комунальні послуги. З метою залучення інвестицій у комунальну сферу Харківська

міська рада прийняла рішення про надання у концесію майна КП «Виробничо-технологічне підприємство «Вода», КП «Харківкомуночиствод», КП «Харківські теплові мережі», КП «Міжнародний аеропорт Харків» та Харківського комунального підприємства «Міськелектротранс».

Земельні ресурси та комунальне майно

У 2006 році спостерігається значне збільшення кількості та площі проданих земельних ділянок та надходження до бюджету міста за цим джерелом з урахуванням розстрочки платежів, порівняно із 2005 роком, зростають майже у 2,7 рази. В аналізованому періоді земельні ділянки продавалися переважно власникам об'єктів нерухомого майна, що розташовані на цих ділянках, шляхом викупу. Надходження від орендної плати за землю до міського бюджету становили 67,7 млн. гривень, що на 42,5 % більше, ніж у попередньому бюджетному періоді.

Збільшення кількості об'єктів комунальної власності міста протягом аналізованого періоду відбувалося, в основному, за рахунок прийому відомчого житлового фонду, зокрема до комунальної власності територіальної громади було прийнято 1 369 інвентарних об'єктів, у тому числі 116 житлових будинків загальною площею 244,7 тис. кв. м.

З метою наповнення бюджету розвитку, за рахунок якого здійснюються капітальні вкладення місцевого бюджету, у 2006 році було приватизовано 276 об'єктів загальною площею 56,8 тис. кв. м шляхом викупу, внаслідок чого до міського бюджету надійшло 51,7 млн. гривень, що на 7,7% менше відповідного показника попереднього року. Протягом 2006 року за оренду майна комунальної власності до міського бюджету перераховано кошти в сумі 22,4 млн. гривень, що на 10,3%, більше, ніж у 2005 році.

Бюджет міста

Для повного та всебічного вивчення показників бюджету міста Харкова, він був представлений у форматі бюджетного балансу.

Бюджет міста Харків представлений у форматі бюджетного балансу, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2005 р., Загальний фонд	2005 р., Спеціальний фонд	2005 р., Разом	2006 р., Загальний фонд	2006 р., Спеціальний фонд	2006 р. Разом
Операційні надходження всього	1 009 102,6	88 413,8	1 097 516,4	1 312 508,4	82 130,3	1 394 638,7
Операційні видатки всього	945 464,1	77 565,1	1 023 029,3	1 178 466,2	72 347,0	1 250 813,2
Операційний баланс	63 638,5	10 848,6	74 487,1	134 042,2	9 783,3	143 825,5
Фінансовий дохід	5 004,3	39,1	5 043,3	4 776,9	27,4	4 804,3
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	5 929,1	0,0	5 929,1	10 720,0	0,0	10 720,0
Фінансовий баланс	-924,8	39,1	-885,8	-5 943,1	27,4	-5 915,7
Поточний баланс	62 713,7	10 887,7	73 601,3	128 099,1	9 810,7	137 909,8
Капітальні надходження всього	0,0	69 809,2	69 809,2	4 174,6	110 409,7	114 584,3
Капітальні видатки всього	69 821,2	146 868,1	216 689,3	126 529,6	132 682,5	259 212,1
Капітальний баланс	-69 821,2	-77 058,9	-146 880,1	-122 355,0	-22 272,8	-144 627,8
Баланс після капітальних видатків	-7 107,6	-66 171,2	-73 278,8	5 744,1	-12 462,1	-6 718,0
Надання пільгових кредитів громадянам на будівництво житла	0,0	-554,6	-554,6	0,0	-257,3	-257,3
Профіцит/дефіцит	-7 107,6	-65 616,6	-72 724,2	5 744,1	-12 204,8	-6 460,7
Фінансування	7 107,6	65 616,7	72 724,2	-5 744,1	12 204,8	6 460,7
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Харківської міської ради

Виходячи з даних, наведених вище, у 2006 році, як і протягом попередніх бюджетних періодів, місто зберігає позитивний операційний баланс бюджету. Необхідно відзначити, що сальдо операційного балансу бюджету міста Харкова у 2006 році збільшилось майже у 2 рази внаслідок випереджаючих темпів зростання обсягів операційних надходжень над темпами зростання обсягів операційних видатків з бюджету міста.

З метою зменшення навантаження на бюджет Харківська міська рада продовжує у поточному бюджетному періоді здійснювати активні операції з тимчасово-вільними коштами бюджету міста шляхом їх розміщення на депозит у банківських установах. У зв'язку зі зростанням видатків на обслуговування боргу у 2006 році, а, також, внаслідок зменшення обсягу тимчасово-вільних бюджетних коштів, що розміщені на депозит, рівень покриття видатків на обслуговування боргу фінансовими доходами загального фонду становив 44,8%, проти 85,1% у 2005 році. Нижчий у 2 рази, проти 2006 року, обсяг видатків на обслуговування боргу у 2005 році був зумовлений тим, що у цьому бюджетному періоді відсотки за запозиченням, яке було здійснено до бюджету розвитку міста шляхом випуску облігацій внутрішньої бюджетної позики обсягом 100,0 млн. гривень, виплачувались лише у II півріччі.

Профіцит поточного балансу бюджету протягом 2006 року спрямовувався на покриття дефіциту капітального балансу. Загалом бюджет міста було виконано з профіцитом у частині загального фонду бюджету міста (5 744,1 тис. гривень) та з дефіцитом у частині спеціального фонду (-12 204,8 тис. гривень), який було покрито за рахунок повернення коштів з депозитів.

Для своєчасного забезпечення фінансовими ресурсами поточних видатків загального фонду міського бюджету, переважно, з метою виплати заробітної плати працівникам

бюджетних установ у літній період, протягом аналізованого періоду бюджет міста залучав короткострокові безвідсоткові позички за рахунок коштів єдиного казначейського рахунку на покриття тимчасових касових розривів загальним обсягом 343 775,2 тис. гривень, що у 2,1 рази більше, ніж у 2005 році. Слід зауважити, що обсяг позичок, які залучалися до бюджету м. Харкова на покриття тимчасових касових розривів протягом 2006 року становив 34,5% фактичного обсягу доходної частини загального фонду у відповідному періоді. При цьому, короткотермінові позички з єдиного казначейського рахунку залучалися виключно до районних у м. Харкові бюджетів. Станом на 01.01.2007 р. короткотермінові позички, залучені до бюджету міста у 2006 році, було погашено у повному обсязі.

Значний обсяг коштів, залучених бюджетом м. Харкова у 2006 році на покриття тимчасових касових розривів зумовлений тим, що залишки бюджетних коштів загального фонду станом на початок та кінець 2006 року становлять менше 1,0% видаткової частини загального фонду бюджету міста у 2006 році. Залишки спеціального фонду бюджету міста станом на 01.01.2007 р. становили 5,0 млн. гривень, з яких 4,3 млн. гривень, або 86,0% загального обсягу, – кошти на рахунках бюджетних установ.

Виконання доходної частини бюджету м. Харкова за результатами 2006 року

Зростання обсягу доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів у 2006 році до попереднього бюджетного періоду становило 119,1% та забезпечується зростанням податкових надходжень до бюджету міста, зокрема, податку з доходів фізичних осіб та плати за землю. Основним джерелом формування доходної бази бюджету м. Харкова є податкові надходження, незважаючи на те, що їх питома вага в доходах бюджету з урахуванням трансфертів за результатами виконання доходної частини бюджету міста у 2006 році несуттєво зменшилась.

Зміни у структурі доходної частини бюджету з урахуванням трансфертів у бік збільшення питомої ваги останніх, зумовлені значними обсягами надходжень цільових субвенцій з Державного бюджету, зокрема субвенції з на будівництво метрополітенів, субвенції на придбання вагонів для громадського електротранспорту та субвенцій на надання пільг окремим категоріям населення.

Планові показники з урахуванням змін на 2006 рік за доходами загального фонду (без урахування трансфертів) протягом аналізованого періоду було виконано на 97,8%, у тому числі за доходами, що враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів, на 98,3%, за власними доходами – на 122,0%. Недовиконання у 2006 році річного плану за закріпленими доходами зумовлено, передусім, невиконанням в повному обсязі плану за податком з доходів фізичних осіб, питома вага якого у загальному обсязі доходної частини загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів становить 67,5% в аналізованому періоді.

Фактичний обсяг доходів спеціального фонду (без урахування трансфертів та коштів, що передаються із загального фонду бюджету) у 2006 році становив 85,6% річних призначень, що стало наслідком низького виконання річного плану за надходженнями до цільового фонду міської ради з комплексного соціально-економічного розвитку міста.

Необхідно відзначити якість управління, яка відображується в розширенні джерел доходів бюджету міста шляхом розміщення тимчасово-вільних бюджетних коштів, в тому числі тих, що надійшли від розміщення облігацій внутрішньої місцевої позики 2005 року, на депозит в установі банку.

Виконання видаткової частини бюджету м. Харкова за результатами 2006 року

У 2006 році зростання обсягу видаткової частини бюджету міста (без урахуванням трансфертів та коштів, що передаються із загального фонду до спеціального), проти попереднього бюджетного періоду, становило 121,1%. Річні уточнені планові показники бюджету м. Харкова за видатками у 2006 році були виконані на 92,8%, у тому числі за загальним фондом – на 97,5%, за спеціальним фондом – на 73,1%.

Слід зазначити, що збільшення видатків за галузями бюджетної сфери та високий рівень виконання річного плану за цими галузями обумовлено зростанням оплати праці працівників бюджетних установ та, відповідно, великою питомою вагою видатків на оплату праці та нарахувань на неї у структурі видатків зазначених галузей.

Складовою частиною витрат бюджету міста у 2006 році, як і в попередніх бюджетних періодах залишаються кошти, що передаються до Державного бюджету в обсязі перевищення прогнозного обсягу доходів над розрахунковим обсягом видатків місцевого бюджету, яке розраховується Міністерством фінансів України. Виконання річного плану за цим напрямком видатків бюджету м. Харкова у 2006 році становило 100%.

Міський бюджет м. Харкова на 2007 рік

Доходну частину міського бюджету міста Харкова на 2007 рік без урахування коштів, що передаються з однієї частини бюджету в іншу затверджено в сумі 1 777 606,9 тис. гривень, що на 39,4% перевищує показники виконання бюджету у 2006 році. За загальним фондом передбачено збільшення обсягу доходної частини, проти показника 2006 року, на 26,2%, переважно, за рахунок значного збільшення обсягу закріплених доходів та трансфертів. Внаслідок перерозподілу джерел надходжень між міським та районними у м. Харкові бюджетами, надходження власних доходів до загального фонду бюджету міста заплановане на рівні 88,8% фактичного обсягу відповідних надходжень у 2006 році.

Обсяг затвердженої на 2007 рік доходної частини спеціального фонду міського бюджету в 3,3 рази більший за показник виконання доходної частини спеціального фонду у 2006 році, що зумовлено запланованим зростанням надходжень податку з власників транспортних засобів (внаслідок перерозподілу джерел надходжень між міським та районними у м. Харкові бюджетами), надходжень до цільового фонду з комплексного соціально-економічного розвитку міста та надходжень до бюджету розвитку міста, зокрема від продажу землі.

Видаткову частину бюджету міста на 2007 рік без урахування коштів, що передаються із загального фонду до спеціального було затверджено в обсязі 985 480,0 тис. гривень, що становить 136,9% показників фактичного виконання зазначеного показника у 2006 році.

У 2007 році, як і в попередніх бюджетних періодах, з бюджету міста планується передавати кошти до Державного бюджету в обсязі перевищення прогнозного обсягу доходів над розрахунковим обсягом видатків місцевого бюджету, яке розраховується Міністерством фінансів України. Обсяг коштів, які належать до перерахування до Державного бюджету у 2007 році затверджений в обсязі на 104,0% фактичного обсягу коштів, переданих до Державного бюджету у 2006 році.

Боргові зобов'язання міста

До прямих боргових зобов'язань бюджету м. Харкова відносяться запозичення, залучені до бюджету міста у 2005 році шляхом випуску Харківською міською радою процентних муніципальних облігацій внутрішньої позики серії А на загальну суму 100,0 млн. гривень. Пряме боргове навантаження бюджету міста Харкова станом на 01.01.2007 р., тобто співвідношення обсягу боргу до фактичного виконання доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів та коштів, що передаються із загального фонду до спеціального, становить 8,8%, проти 10,4%, за наслідками виконання бюджету у 2005 році.

Висновок

Зважаючи на результати проведеного аналізу, рейтингове агентство прийняло рішення про підтвердження кредитного рейтингу міста Харкова на рівні uaA, зі стабільним прогнозом.

Генеральний директор

С. А. Дубко

Начальник відділу муніципальних рейтингів

О. В. Шубіна

**Провідний аналітик фінансовий аналітик
відділу муніципальних рейтингів**

О. К. Самойлова

Додатки

Бюджет міста Харкова представлений у форматі бюджетного балансу за 2004-2006 роки тис. грн.

ПОКАЗНИК	2004 рік	2005 рік	2006 рік
Податкові надходження	618 379,9	793 527,3	985 671,2
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	72 050,6	100 091,2	88 780,7
Отримані трансферти без урахування внутрішніх трансфертів та трансфертів до спеціального фонду	269 527,4	203 897,9	320 186,8
Операційні надходження всього	959 957,9	1 097 516,4	1 394 638,7
Поточні видатки	485 964,2	665 748,2	841 387,9
Субсидії та поточні трансферти	343 918,2	357 281,1	409 425,3
Операційні видатки всього	829 882,4	1 023 029,3	1 250 813,2
Операційний баланс	130 075,4	74 487,1	143 825,5
Фінансовий дохід	1 436,3	5 043,3	4 804,3
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	115,3	5 929,1	10 720,0
Фінансовий баланс	1 321,0	-885,8	-5 915,7
Поточний баланс	131 396,4	73 601,3	137 909,8
Капітальні надходження	61 727,7	59 817,9	61 821,0
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	38 426,3	9 991,2	52 763,3
Капітальні надходження всього	100 153,9	69 809,2	114 584,3
Капітальні видатки	202 919,0	154 494,6	125 420,7
Капітальні трансферти без трансфертів до бюджету розвитку	43 102,5	58 899,1	85 202,7
Капітальні трансферти до бюджету розвитку	15 185,8	3 295,5	48 588,7
Капітальні видатки всього	261 207,3	216 689,3	259 212,1
Капітальний баланс	-161 053,3	-146 880,1	-144 627,8
Баланс після капітальних видатків	-29 656,9	-73 278,8	-6 718,0
Надання пільгових кредитів громадянам на будівництво житла (з урахуванням повернення)	77,6	-554,6	-257,3
Профіцит/дефіцит	-29 734,5	-72 724,2	-6 460,7
Фінансування	29 734,5	72 724,2	6 460,7
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Харківської міської ради

Джерела фінансування бюджету м. Харкова за 2004 – 2006 рр., тис. грн.

ПОКАЗНИК	2004 рік	2005 рік	2006 рік
Профіцит/дефіцит	-29 734,5	-72 724,2	-6 460,7
Фінансування	29 734,5	72 724,2	6 460,7
Зміни залишків	33 244,5	3 373,9	-1 933,6
залишок на початок року	48 937,5	15 691,8	12 317,9
залишок на кінець року	15 693,0	12 317,9	14 251,5
Фінансування за рахунок казначейського рахунку	0,0	0,0	0,0
Залучення	0,0	160 146,7	343 775,2
Погашення	0,0	160 146,7	343 775,2
Зміни обсягів депозитів та цінних паперів, що використовуються для управління ліквідністю	-3 510,0	-30 649,4	8 396,8
Повернення коштів з депозитів або пред'явлення цінних паперів	0,0	113 122,8	88 408,2
Розміщення коштів на депозитах або придбання цінних паперів	3 510,0	143 772,2	80 011,4
Фінансування за борговими операціями	0,0	100 000,0	0,0
Запозичення	0,0	100 000,0	0,0
Погашення	0,0	0,0	0,0
Інші розрахунки	0,0	-0,2	-2,5
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Харківської міської ради